

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ÇANAKKALE KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
K A R A R

Toplantı Tarihi ve No: 22.10.2019/ 264
Karar Tarihi ve No : 22.10.2019/ 5735

17.00.11
Toplantı Yeri
ÇANAKKALE

Çanakkale İli, Merkez, Kumkale Köyü'nde yer alan, Kurulumuzun 21.02.2010 tarih ve 4736 sayılı kararı ile sınırları belirlenerek tescil edilen Tarihi Sit Alanında kalan; mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü adına kayıtlı, 648 parsel ile özel mülkiyet adına kayıtlı 626 parseldeki taşınmazların bulunduğu alanın, Anadolu Şehitlikleri İhya Projesi kapsamında, şehitlik olarak tescil edilmesinin talep edildiği Çanakkale İl Özel İdaresi, Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü'nün 25.09.2019 tarih ve E. 14738 sayılı yazısı ve ekleri, tespit-tescil işlemlerine yönelik kurum görüşlerinin iletildiği Çanakkale Valiliği, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 01.10.2019 tarih ve E. 2991221 sayılı yazısı, Çanakkale Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 03.10.2019 tarih ve E. 23313 sayılı yazısı, Çanakkale İl Özel İdaresi, Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü'nün 09.10.2019 tarih ve E.15681 sayılı yazısı, Tarım ve Orman Bakanlığı, 2. Bölge Müdürlüğü, Çanakkale Şube Müdürlüğü'nün 10.10.2019 tarih ve E.3106489 sayılı yazısı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Balıkesir Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 15.09.2019 tarih ve E.142700 sayılı yazısı ve alana yönelik harita plan örneği ile sayısal verilerin iletildiği Çanakkale Valiliği, Kadastro Müdürlüğü'nün 02.10.2019 tarih ve E.3809492 sayılı yazısı ve ekleri ile 16/10/2019 tarihli uzman raporu okundu, ilgili dosyası incelendi, yapılan görüşmeler neticesinde:

Çanakkale İli, Merkez, Kumkale Köyü'nde yer alan, tarihi sit alanında kalan, mülkiyetleri Vakıflar Genel Müdürlüğü adına kayıtlı,

• Edirne KTVKK'nun 09.09.1988 tarih ve 79 sayılı kararı ile tescilinin devamına karar verilen, Kurulumuzun 17.08.2012 tarih ve 456 sayılı kararı ile koruma grubu 1. grup olarak belirlenen Kumkale Kalesi ile Tabyaların bulunduğu **649** parseldeki kalenin güneybatı sur duvarına bitişik olan 19. yüzyıl hamam yapısının inşa malzemesi, mimari ve tarihi özellikleri ile çevre kimliğine katkı sunması, yöresel yaşam biçimini yansıtması nedeniyle 2863 sayılı Yasa'nın 6. ve 7'nci maddeleri ile Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik'te belirtilen korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı özelliklerini taşıması sebebiyle tescil edilmesine; koruma grubunun Kumkale Kalesi, Tabyalar ve Hamam yapısının bir bütün halinde 1.grup olarak belirlenmesine; revize edilerek sunulan tescil fişinin uygun olduğuna,

• 648 parselde bulunan "Hamam" yapısının tesciline ilişkin alınan Kurulumuzun 17.08.2012 tarih ve 456 sayılı kararında sehven 649 parsel olarak belirtilen parsel numarasının "**648**" parsel olarak düzeltilmesine; aynı taşınmazda bulunan çifte hamamın doğusunda bulunan cami, mezar taşı ile çeşme yapılarının inşa malzemesi, plan kurgusu, inşa düzeni ve tarihi özellikleri ile yöresel yaşam biçimini yansıttıkları bu yönleriyle çevre kimliğine katkı sunduklarının anlaşılması sebebiyle tescil edilmelerine, 05.11.1999 tarih/ 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda 17. yüzyıla tarihlenen çifte hamam (Sultan Hamamı), 18. yüzyılın başına tarihlenen mezar taşı, 19. yüzyıla tarihlenen cami ile çeşme yapılarının koruma gruplarının 1. grup olarak belirlenmesine; 648 parsel ile ilişkin sunulan tescil fişinin uygun olduğuna,

ASLI GIBİDİR

E. Çağrı ESİRGEMEZ
Koruma Bölge Kurulu Müdürü

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ÇANAKKALE KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
K A R A R

Toplantı Tarihi ve No: 22.10.2019/ 264
Karar Tarihi ve No : 22.10.2019/ 5735

17.00.11
Toplantı Yeri
ÇANAKKALE

- Anadolu Yakası Şehitlikleri İhya Projesi kapsamında Çanakkale İl Özel İdaresi, Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü'nün 25.09.2019 tarih ve E. 14738 sayılı yazısı ekinde iletilen koordinatların yer aldığı, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü adına kayıtlı **648** parselin bir bölümü ile özel mülkiyet adına kayıtlı **626** parselin bir bölümünü kapsayan alanda: 23.09.2019 tarihli Kumkale Şehitliği Yeri ve Şehit Mezarı Yer Belirleme Çalışması Raporu ile Çanakkale Savaşları Enstitüsü Anadolu Yakası Araştırma Ekibince hazırlanan 09.09.2019 tarihli Kumkale Şehitliği Tarihsel Veri Raporu'nda şehit mezarlarının tespit edildiği ifade edildiğinden söz konusu alanların yer aldığı taşınmazların, milli ve askeri harp tarihimiz açısından önemli olan Birinci Dünya Savaşı'nda 25 Nisan 1915 tarihinde Fransızlar ve kendilerine bağlı birlikler ile Kumkale'ye yaptıkları çıkarmalarda üç gün süren şiddetli çarpışmalarda şehit olan askerlerimize ait alanlara ait olması sebebiyle 2863 sayılı Yasa kapsamında korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmelerine; koruma gruplarının 05.11.1999 tarih/ 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda 1. grup olarak belirlenmesine; sunulan tescil fişinin uygun olduğuna;
- 649 parselde bulunan Kumkale Kalesi, Tabyalar ile Hamam Yapısı; 648 parselde bulunan Çifte Hamam (Sultan Hamamı), Cami, Mezar Taşı ve Çeşme Yapıları ile bir bölümü 648, bir bölümü 626 parselde kalan şehitlik alanın yerlerinin gösterimine yönelik sunulan 1/5000 ölçekli haritanın uygun olduğuna;
- Kurulumuzun 21.02.2010 tarih ve 4736 sayılı kararı ile sınırları belirlenerek tescil edilen Kumkale Tarihi Sit Alanında yapılacak her türlü uygulama öncesi 16.01.2014 tarih/ 271 sayılı ilke kararı gereğince Kurulumuz izninin alınması gerektiğine karar verildi.

ASLI GIBİDİR

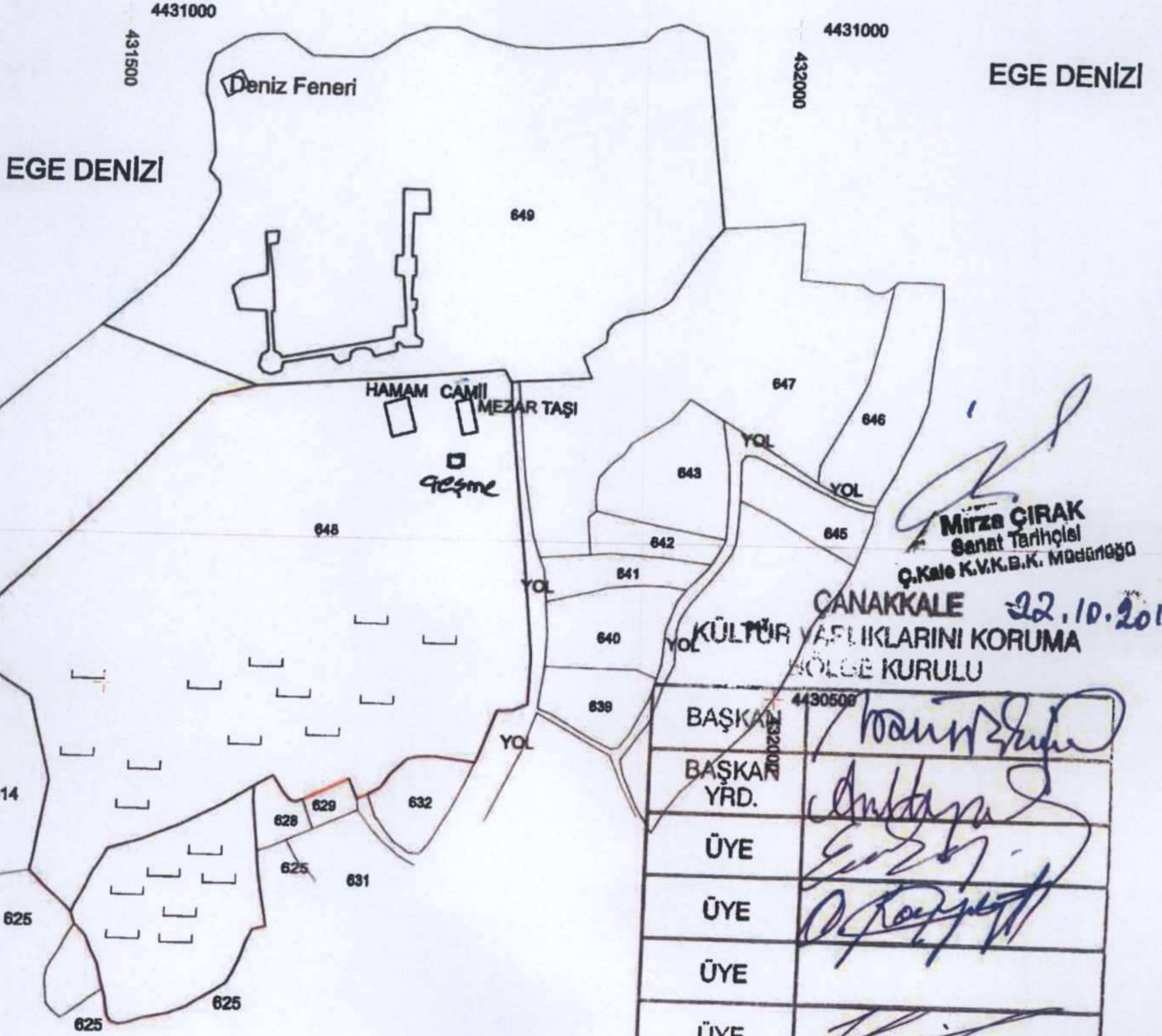
ESİRCEMEZ

ÇANAKKALE İLİ, MERKEZ, KUMKALE KÖYÜ, 626 VE 648 PARSELLERDEKİ
ŞEHİTLİK, HAMAM, CAMİİ VE MEZAR TAŞI İLE
649 PARSELDEKİ TESCİLLİ KUMKALE KALESİ VE TABYALARI GÖSTERİR HARİTA

EGE DENİZİ

5000

Mirza ÇIRAK
Sanat Tarihçisi
Ç.Kale K.V.K.B.K. Madençisi

ÇANAKKALE 22.10.2019
KÜLTÜR YAPILARINI KORUMA
BÖLGE KURULU

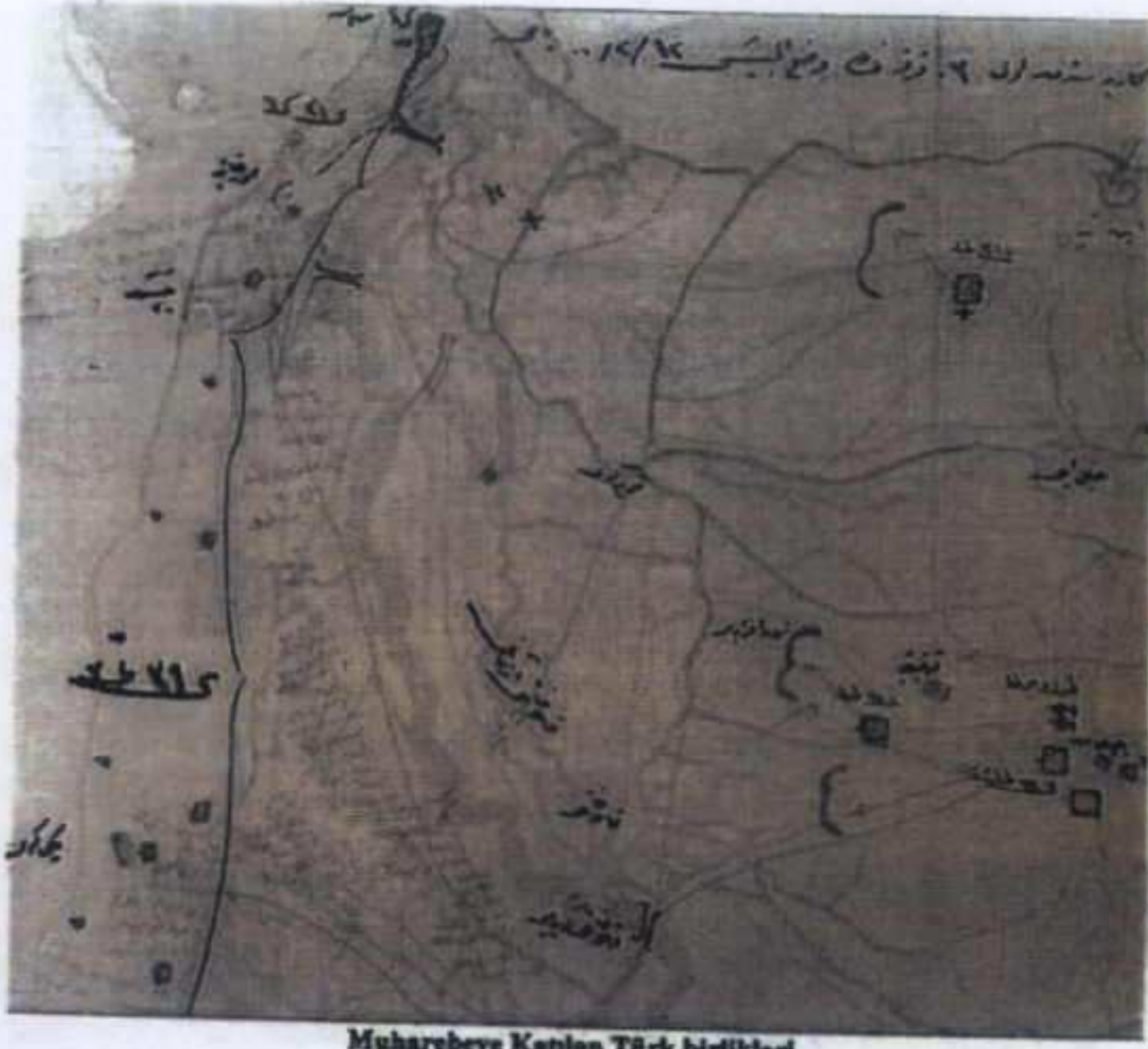
BAŞKAN	
BAŞKAN YRD.	
ÜYE	
ÜYE	
ÜYE	
ÜYE	
ÜYE	
ÜYE	
TEMSİLCİ ÜYE	
TEMSİLCİ ÜYE	
TEMSİLCİ ÜYE	

Çanakkale KVKBK'nun...22.10.2019
Gün ve...5735..... Sayılı karar
ekidir.

ASLI GİBİDİR
E. Çağman ESİRGEMEZ
Koruma Bölge Kurulu Müdürü

HYGANDUR
22.10.2019

AVRUPA KONSEYİ	KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ D.K.V.K.E.		ANIT	ENVANTER NO:
TÜRKİYE				HARİTA NO:
İLİ: ÇANAKKALE	İLÇESİ: MERKEZ	MAHALLE KÖY: KUMKALE KÖYÜ		KORUMA DERECESESİ
SOKAK VE KAPI NO:	KADASTRO PAFTA: ADA: PARSEL: 626, 648			ANITSAL
ADI: KUMKALE ŞEHİTLİĞİ	YAPTIRAN:	YAPAN:	MİMARİ ÇAĞI (ÜSLUP):	1. GRUP
	YAPIM TARİHİ:	KİTABE:	25 Nisan 1915 – 28 Nisan 1915	
VAKFIYE:				
GENEL TANIM: Anadolu'da Kumkale Çıkarmaları Çanakkale İli, Merkez, Kumkale Köyü'nde Kumkale Köyü'nün kuzeybatısı Kumkale Kalesi'nin güneyi ile bataklığın kuzeyinde kalan sahayı kapsamaktadır.				
KORUMA DURUMU	A İYİ B ORTA C FENA	TAŞIYICI YAPI C	A DIŞ YAPI B C C	A ÜST YAPI B C C
			A İÇ YAPI B C C	A SÜSLEME ELEMANLARI C
			A RUTUBET B C C	A YOK B İZİ VAR C ÖNEMLİ
HARİTA PLANI:		FOTOĞRAF		
GOZLEMLER: Savaşa dair belgelerden Kumkale'nin güneyinde Osmanlı Türk Mezarlığı'nın kuzeybatısında kalan alanda geçen Kumkale Muharebelerinin geçtiği alan bugün yüzeyi otlarla kaplı, üzeri boş bir arazi konumundadır.		TESCİLE KONU TAŞINMAZ		
BUGÜNKÜ SAHİBİ:	VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, ÖZEL MÜLKİYET	BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ: VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		
YAPILAN ONARIMLAR:				
AYRINTILI TANIM:				
Kumkale Muharebeleri Çanakkale İli, Merkez, Kumkale Köyü'nde Kumkale Kalesi'nin güneyi ile Kumkale Köyü Osmanlı mezarlığının kuzeybatısında bulunan sahayı içerisine almaktadır. Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Boğazı'nı donanma ile geçemeyen İtilaf Devletleri, 25 Nisan günü amfibi bir hareket ile karaya asker çıkarmışlar ve 8,5 ay süren çatışmaları başlatmışlardır. 25 Nisan 1915 tarihindeki çıkarmalardan birisi de Çanakkale Boğazı'nın girişinde, Anadolu yakasında bulunan Kumkale'ye yapılmıştır. Fransız birlikleri, Kumkale'yi ele geçirdi. Bölgedeki Türk birliklerinin taarruzu sonrası geri çekildiler. Yeniden taarruza kalkan Fransız askerleri, Türk birliklerini geri attılar. Çarpışmalar iki gün boyunca sürdü. Fransız birliklerine bağlı Müslüman askerler de (özellikle Senegalliler) çıkarma birliklerine katılmışlardı. Bu süre boyunca eski Kumkale Köyü iki kez el değiştirdi. Kumkale'de tutunamayan Fransız birlikleri, 28 Nisan sabahı geri çekildiler. Bu iki gün süren Kumkale Muharebesi'nde tarafların zıyatı Fransızların 6 subay, 170 asker ölü; 10 subay, 471 asker yaralı; 4 subay, 125 asker kayıp; toplam: 20 subay, 766 asker olmak üzere 786 idi. Türklerin zıyatı, 17 subay, 450 asker şehit; 23 subay, 740 asker yaralı; 5 subay 500 asker kayıp; toplam: 45 subay, 1690 asker olmak üzere 1.735 idi.				
Prof. Dr. Şerif Korkmaz ve diğerleri, (09.09.2019), Kumkale Şehitliği Tarihsel Veri Raporu, (haz. Çanakkale Savaşları Enstitüsü Anadolu Yakası Araştırma Ekibi) Çanakkale Savaşları Enstitüsü. Doç. Dr. Cahit Çağlar Yalçın ve diğerleri (23.09.2019), Kumkale Şehitliği Şehit Mezarı Yer Belirleme Çalışması Raporu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çan Meslek Yüksek Okulu.		EKLER: RAPOR FOTOĞRAF X RÖLÖVE PROJESİ RESTORASYON PROJESİ HARİTA KROKİ X KİTABE VAKFIYE		
		KONTROL EDEN:		
		ASLI GİBİDİR E. Çağman ESİRGEMEZ Koruma Bölge Kurulu Müdürü (Arkeolog) Sanat Tarihçisi		
		KURUL ONAYI NO:		
		REVİZYON KURUL KARARLARI: Çanakkale KVKBK'nun...22.10.2019 Gün ve...9335... Sayılı karar ekidir.		

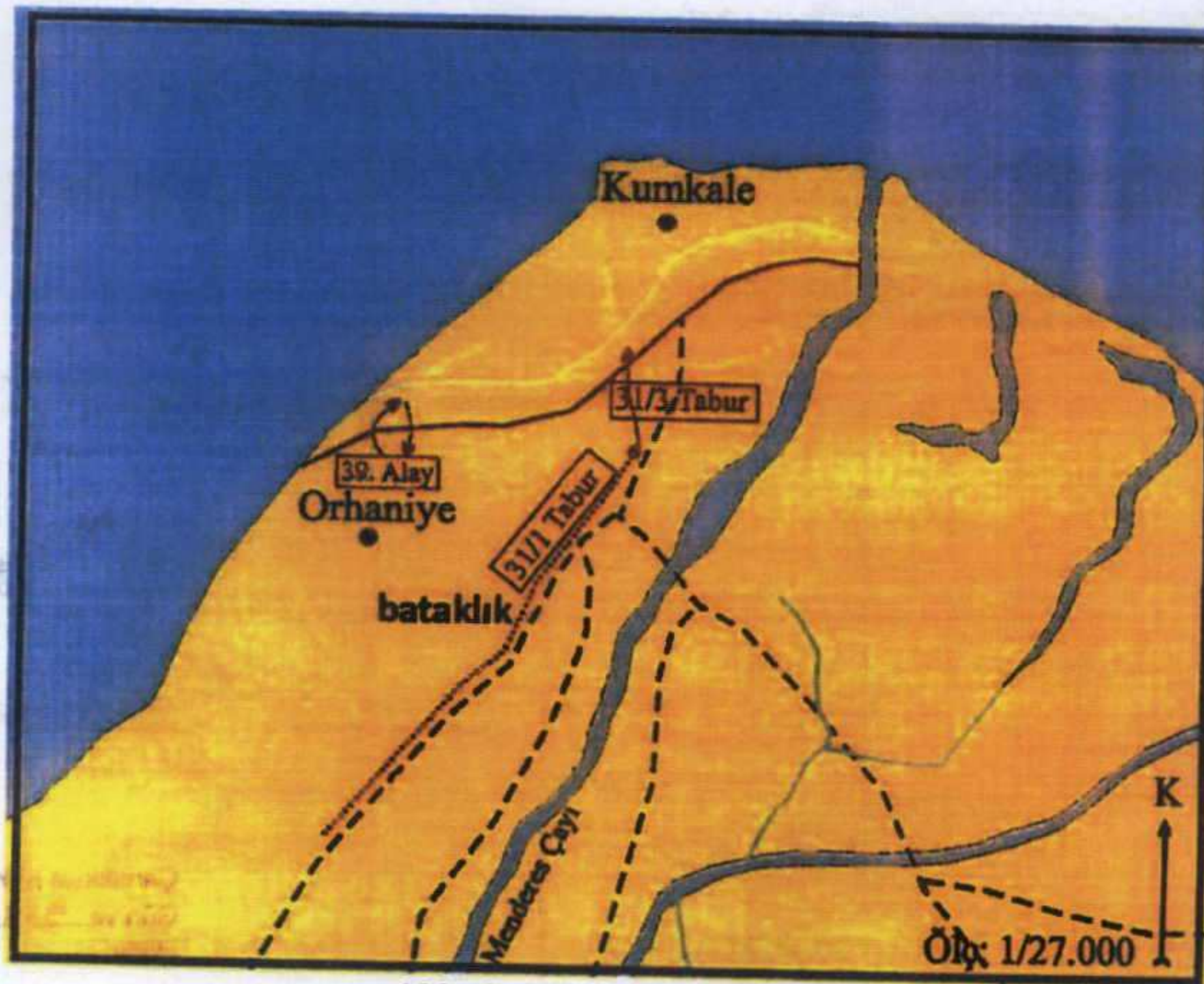
Muharebeye Katılan Türk birlikleri

1900'lü Yılların başı

19. yy Sonu

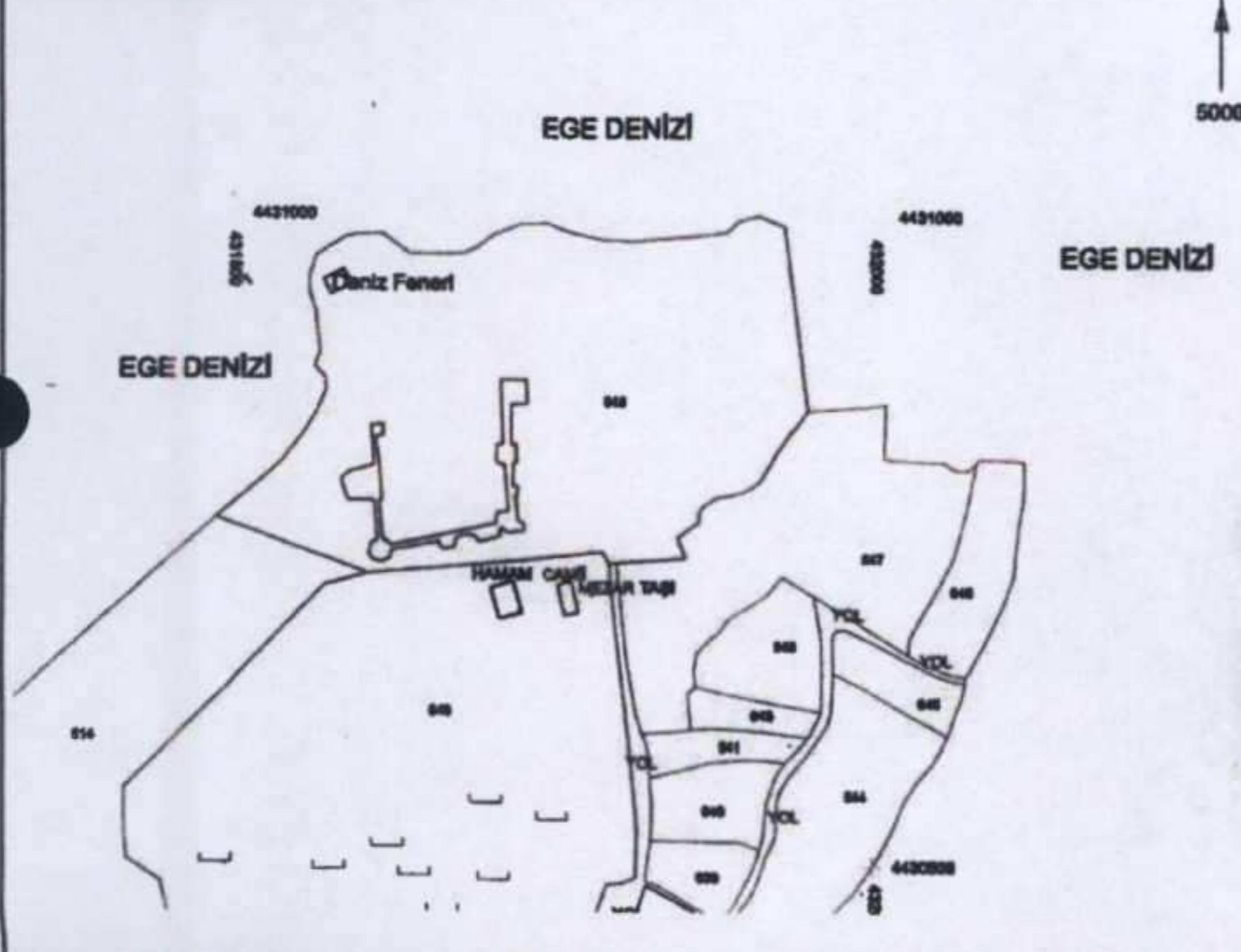
Muharebe Sahasına Ait Harita Örneği

AVRUPA KONSEYİ	KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ	D.K.V.K.E.	ANIT	ENVANTER NO:
TÜRKİYE				HARİTA NO:
İLİ: ÇANAKKALE	İLÇESİ: MERKEZ	MAHALLE KÖY: KUMKALE KÖYÜ	KORUMA DERECESESİ	ANITSAL
SOKAK VE KAPI NO:	KADASTRO PAFTA: ADA: PARSEL: 649			ÇEVRESEL
ADI: KUMKALE KALESİ, TABYALAR VE HAMAM YAPISI	YAPTIRAN: Valide Hatice Turhan Sultan	YAPAN:		ANITSAL
	YAPIM TARİHİ: H.1068 M. 1657-1659	KİTABE:	MİMARİ ÇAĞI (ÜSLUP): Kumkale Kalesi 17. yüzyıl, tabyalar ve hamam yapısı 19. yüzyıl Osman Dönemi	1. GRUP
			VAKFIYE:	

GENEL TANIM: Çanakkale İli, Merkez, Kumkale Köyü'nde Kumkale Köyü'nün kuzeybatısı ve denizin kıyısında yer almaktadır.

KORUMA DURUMU	A	İYİ	TAŞIYICI YAPI	A	DIŞ YAPI	A	ÜST YAPI	A	İÇ YAPI	A	SÜSLEME ELEMANLARI	A	RUTUBET	A	YOK
	B	ORTA	C	B	C	B	C	B	C	B	C	B	C	B	İZİ VAR
	C	FENA		C		C		C		C		C		C	ÖNEMLİ

HARİTA PLANI:

FOTOĞRAF

TESCİLE KONU TAŞINMAZ

GÖZLEMLER: Tescile konu Kumkale Kalesi uzun zamanın getirdiği bakımsızlık nedeniyle duvarlarının büyük bir kısmında yıkıntılar, döküntüler bulunmaktadır. Tabyalar ise çeşitli dönemlerde geçirdiği onarımlar ile sağlam olmakla birlikte bakımsızlıktan kaynaklanan deformasyonlar gözlemlenmektedir. Güneybatı sur duvarına bitişik olan 19. yüzyıl metruk hamam yapısının örtü sistemi ayakta.

BUGÜNKÜ SAHİBİ:	VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ:
YAPILAN ONARIMLAR:	Kale duvarlarının bakımsızlıktan yer yer döküldüğü, tabyaların sağlam vaziyette olduğu, metruk hamam yapısının örtü sisteminin sağlam olduğu görülmüştür.	

AYRINTILI TANIM:

17. yüzyıldaki gelişmeler Çanakkale boğazının yeniden sağlamlaştırılmasını zorunlu kılınca bu defa boğazın Akdeniz tarafından girişine, yine karşılıklı olarak Seddü'l - bahr Kalesi ve Kum Kale (Sultaniye / Boğaz Hisarı) yaptırılmıştır. Osmanlı hükümdarı IV. Mehmed'in validesi Hatice Turhan Sultan tarafından M. 1658 - 1659 yıllarında yaptırılan bu kaleler de, Fatihinkiler gibi "hisar" türü savunma yapılarıdır. Bunlardan Anadolu yakasındaki Kum Kale, Kara Menderes Irmağı'nın denize döküldüğü noktaya yakın bir konumda kıyıya inşa edilmiştir. Kale, düzgün olmayan dikdörtgene yakın bir plana sahip olup köşelerden ve cephelerden çokgen burçlarla takviye edilmiştir. Vakfiye kayıtlarına göre Turhan Sultan; "Sultaniye" ünvanıyla anılan kalenin "dahilinde bir cami" - i şerif, bir mekteb - i latif ve çifte hamamdan başka, kalede hizmet görenler için evler, ilaveten dükkanlar ve çarşı/pazar yerleri inşa ettirmişti.

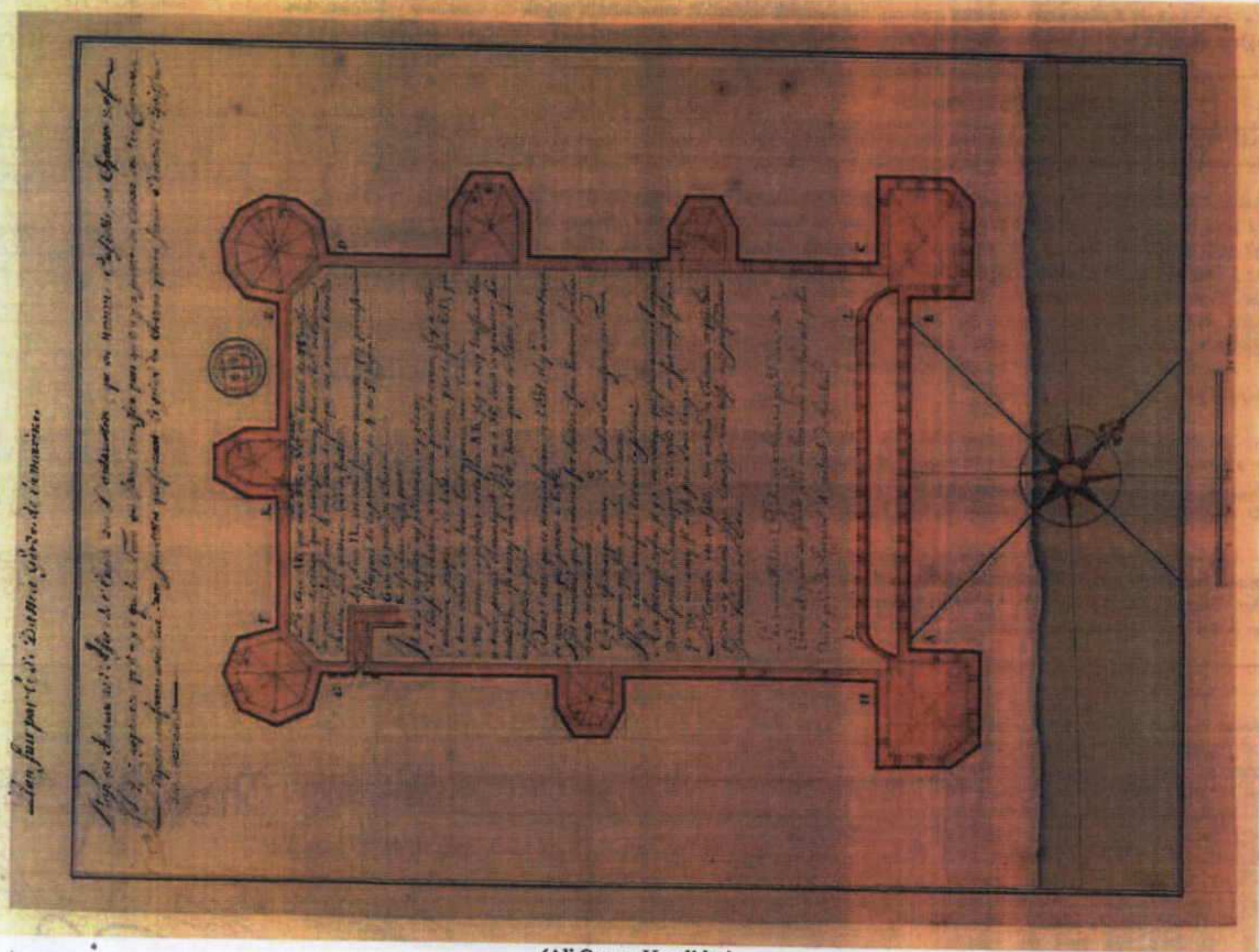
Çanakkale Boğazı'nın girişinde, Anadolu yakasında Kumkale Kalesi'nin boğaza bakan cephesinde yer alan Kumkale Tabyası'nın kitabesi mevcut değildir. Kalenin boğaz kıyısındaki yıkılan surlarının yerine yapılmıştır. Seddü'l - bahr Tabyası'na mimari açıdan benzemesi nedeniyle söz konusu yapı ile birlikte II. Abdülhamid tarafından yaptırıldığı düşünülmektedir. Bugün büyük ölçüde sağlam olan tabya, askeri saha içerisinde ve ziyarete kapalıdır.

Tabya, on iki bonet, bonetlerin arasında kalan on bir top yeri ve bonetlerin gerisindeki bir cephanelikten oluşmaktadır. Bonetler, onarım görmüş olmakla birlikte sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Bonetler dikdörtgen planlı olup, beşik tonoz örtü sistemine sahiptir.

TEKNİK BİLGİLER	SU	ELEKTRİK	ISITMA	KANALİZASYON
ORJİNAL KULLANIMI:	Kumkale Kalesi, Tabyalar ve Hamam			
BUGÜNKÜ KULLANIMI:	Savunma			
ÖNERİLEN KULLANIMI:				
HAZIRLAYANLAR:	E. Çağman ESİRGEMEZ Koruma Bölge Kurulu Müdürü (Arkeolog) Mirza ÇIRAK Sanat Tarihçisi			

KONTROL EDEN:	ASLI GIBİDİR E. Çağman ESİRGEMEZ Koruma Bölge Kurulu Müdürü
KURUL ONAYI NO:	
RAPOR	
FOTOĞRAF	X
RÖLÖVE PROJESİ	
RESTORASYON PROJESİ	
HARİTA	
KROKİ	X
KİTABE	
VAKFIYE	
KURUL KARARLARI:	Çanakkale KVKBK'nun...22.10.2019 Gün ve...32.35... Sayılı karar ekidir.

* Kumkale Kalesi, Tabyalar, Hamam Yapıları, Cami, Çeşme'nin ayrıntılı tanımı için bkz. Ali Osman UYSAL, "Troya (Truva) Milli Parkında Osmanlı Arkeolojisi", *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, Vol. 3, 59-121, 2019.; Evliye Çelebi, (1996). *Seyahatname*, 5 Cilt. 1. Baskı, M. Zallioğlu, M. Çevik (haz.), İstanbul, Üçdal Neşriyat.; Yusuf Açıoğlu, (2016). "Çanakkale Tabyaları", *Sanat Tarihi Dergisi*, Cilt XXV, Sayı 1, Nisan 2016, s.1-57.; Yusuf Açıoğlu, (2013). "Çanakkale'deki Osmanlı Kaleleri", *Çanakkale II Yılı 2013*, (Ed. Prof. Dr. Ramazan Gülemdam), Pozitif Matbaa, Ankara, s.386 - 398.; Yusuf Açıoğlu, (2013). "Çanakkale Tabyaları", *Çanakkale II Yılı 2013*, (Ed. Prof. Dr. Ramazan Gülemdam), Pozitif Matbaa, Ankara, s.399 - 419.; Yusuf Açıoğlu, (2006). *Çanakkale Boğazı'ndaki Kaleler*, (Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı.

(Ali Osman Uysal'dan)
Kumkale Kalesi Planlarından Bir Örnek

Source gal.ca.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

AVRUPA KONSEYİ	KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ D.K.V.K.E.		ANIT	ENVANTER NO:																									
TÜRKİYE				HARİTA NO:																									
İLİ: ÇANAKKALE	İLÇESİ: MERKEZ	MAHALLE KÖYÜ: KUMKALE KÖYÜ		KORUMA DERECESESİ																									
SOKAK VE KAPI NO:	KADASTRO PAFTA: ADA: PARSEL: 648			ANITSAL 1. GRUP																									
ADI: Kumkale Çifte Hamam, Cami, Mezar Taşı, Çeşme	YAPTIRAN: Valide Hatice Turhan Sultan	YAPAN:	MİMARİ ÇAĞI (ÜSLUP): Çifte Hamam 17. yüzyıl, Cami 19. yüzyıl Osman Dönemi																										
	YAPIM TARİHİ:	KİTABE:	VAKFIYE:																										
GENEL TANIM: Çanakkale İli, Merkez, Kumkale Köyü'nde Kumkale Köyü'nün kuzeybatısı Kumkale Kalesi'nin güneyinde yer almaktadır.																													
KORUMA DURUMU	A İYİ	TAŞIYICI YAPI	A	DIŞ YAPI	A	ÜST YAPI	A	İÇ YAPI	A	SÜSLEME ELEMANLARI	A	RUTUBET	A	YOK															
	B ORTA	C	B	C	B	C	B	C	B	C	B	C	B	İZİ VAR															
	C FENA		C		C		C		C		C	C	C	ÖNEMLİ															
HARİTA PLANI:																													
FOTOĞRAF																													
TESCİLE KONU TAŞINMAZ																													
GÖZLEMLER: Kumkale Köyü'nde kalenin güneyinde yer alan çifte hamamın örtü sistemi sağlamdır. Doğusunda yer alan caminin ise örtü sistemi tamamıyla çökmüş, benden duvarlarının büyük bölümünde yıkıntı/döküntüler bulunmaktadır. Caminin doğusunda yer alan mezar taşı orfi destarlı başlığa sahip olup, zamana bağlı olarak deforme olmuştur. Caminin güneyinde bulunan çeşmede oldukça metruk bir vaziyettedir.																													
BUGÜNKÜ SAHİBİ:	VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ: VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI																											
YAPILAN ONARIMLAR:																													
AYRINTILI TANIM:																													
Çanakkale İli, Merkez Kumkale Köyü'nde Kumkale Kalesinin güney kısmında cami, çifte hamam, çeşme ve mezar taşı yer almaktadır. Kumkale Kalesi'nin yapılışı sürecinde vakfiye kayıtlarına göre Turhan Sultan "Sultaniye" ünvanıyla anılan kalenin "dahilinde bir cami" - i şerif, bir mekteb - i latif" ve çifte hamamdan başka, kalede hizmet görenler için evler, ilaveten dükkanlar ve çarşı/pazar yerleri inşa ettirmişti. Her ne kadar hamam yapısının kale içerisinde yer aldığı ifade edilse de bilimsel makaleler de kale dışında yer alan çifte hamamın Turhan Sultan'ın yaptırdığı hamam olduğu ifade edilmektedir. Buna karşın hamamın doğusunda yer alan caminin 19. yüzyılda yenilediği, kitabesinin de bugün Kumkale Köyü'nün camine konulduğu belirtilmektedir. Surların dışında ve güneyindeki çifte hamam, doğusunda cami, mezar taşı ile güneyinde çeşme günümüzde ulaşabilmektedir.																													
<table border="1"> <thead> <tr> <th>TEKNİK BİLGİLER</th> <th>SU</th> <th>ELEKTRİK</th> <th>ISITMA</th> <th>KANALİZASYON</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ORJİNAL KULLANIMI:</td> <td colspan="4">Çifte Hamam, Cami, Çeşme, Mezar Taşı.</td> </tr> <tr> <td>BUGÜNKÜ KULLANIMI:</td> <td colspan="4">Metruk</td> </tr> <tr> <td>ÖNERİLEN KULLANIMI:</td> <td colspan="4">-</td> </tr> <tr> <td>HAZIRLAYANLAR:</td> <td colspan="4">E. Çağman ESİRGEMEZ Koruma Bölge Kurulu Müdürü (Arkeolog) Mirza ÇIRAK Sanat Tarihçisi</td> </tr> </tbody> </table>					TEKNİK BİLGİLER	SU	ELEKTRİK	ISITMA	KANALİZASYON	ORJİNAL KULLANIMI:	Çifte Hamam, Cami, Çeşme, Mezar Taşı.				BUGÜNKÜ KULLANIMI:	Metruk				ÖNERİLEN KULLANIMI:	-				HAZIRLAYANLAR:	E. Çağman ESİRGEMEZ Koruma Bölge Kurulu Müdürü (Arkeolog) Mirza ÇIRAK Sanat Tarihçisi			
TEKNİK BİLGİLER	SU	ELEKTRİK	ISITMA	KANALİZASYON																									
ORJİNAL KULLANIMI:	Çifte Hamam, Cami, Çeşme, Mezar Taşı.																												
BUGÜNKÜ KULLANIMI:	Metruk																												
ÖNERİLEN KULLANIMI:	-																												
HAZIRLAYANLAR:	E. Çağman ESİRGEMEZ Koruma Bölge Kurulu Müdürü (Arkeolog) Mirza ÇIRAK Sanat Tarihçisi																												
* Kumkale Kalesi, Tabyalı, Hamam Yapıları, Cami, Çeşme'nin ayrıntılı tanımı için bkz. Ali Osman UYSAL, "Troya (Truva) Milli Parkında Osmanlı Arkeolojisi", <i>Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research</i>, Vol. 3, 59-121, 2019.; Evliye Çelebi, (1996). <i>Seyahatname</i>, 5 Cilt, 1. Baskı, M. Zalloğlu, M. Çevik (haz.), İstanbul, Üçdal Neşriyat; Yusuf Açıoğlu, (2016). "Çanakkale Tabyalı", <i>Sanat Tarihi Dergisi</i>, Cilt XXV, Sayı 1, Nisan 2016, s.1-57.; Yusuf Açıoğlu, (2013). "Çanakkale'deki Osmanlı Kaleleri", <i>Çanakkale İli Yılı 2013</i>, (Ed. Prof. Dr. Ramazan Gülemdam), Pozitif Matbaa, Ankara, s.386 - 398.; Yusuf Açıoğlu, (2013). "Çanakkale Tabyalı", <i>Çanakkale İli Yılı 2013</i>, (Ed. Prof. Dr. Ramazan Gülemdam), Pozitif Matbaa, Ankara, s.399 - 419.; Yusuf Açıoğlu, (2006). <i>Çanakkale Boğazı'ndaki Kaleler</i>, (Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı.																													
EKLER:																													
RAPOR																													
FOTOĞRAF	X																												
RÖLÖVE PROJESİ																													
RESTORASYON PROJESİ																													
HARİTA																													
KROKİ	X																												
KİTABE																													
VAKFIYE																													
KONTROL EDEN: ASLI GIBİDİR E. Çağman ESİRGEMEZ Koruma Bölge Kurulu Müdürü																													
KURUL ONAYI NO:																													
REVİZYON																													
KURUL KARARLARI:																													
Çanakkale KVKBK'nun...22.10.2019 Gün ve...5235... Sayılı karar ektir.																													

Profesör Mehmed Efendi Mezar Taşı H. 1122/ M. 1710

Çifte Hamam İç Görünüşü 17. yüzyıl

19. yüzyıl camiinden bir görünüm

Caminin güneyinde yer alan çeşmeden bir görünüm

19. yüzyıla ait caminin günümüzde Kumkale Köyü'nde yer alan camide bulunan kitabesi Mermer kitabe Türkçe olup nesih hatla sekiz satırlıktır. En sonda bir ketebe satırı vardır. Kitabeye metni şöyledir:

- Bu Cami' - i Şerifin binasına evvel iden belbal - i tam
- Valide Hadice Sultan Firdevs - i aşıyan
- Eyledi müceddeden ummanın ihyasına arz (i) de ferman
- Bir müsa'id vaziyet füzuz ki tesadüf eyledi hazret - i Şehinşah
- Ehl - i vatan eyledi gayretini rızay - ı ecl Hasbinallah
- Delil oldu sarf - ı nakd - i kuseden cism - i asumana Hacı Yahya
- Cünud - u mülukaneden Tophaneye merbut istihdam
- Sabr ya Resulullah tarihine ki seninde kala yad - ı namın,
- Harrere Şevket sene 1301

Kitabeye göre; ilk olarak Valide Hatice Sultan tarafından inşa edilen Kumkale Camii H.1301 / M. 1883 - 1884 tarihinde Hacı Yahya tarafından yenilenmiştir. Kitabeye metnini ise Şevket isimli kişi yazmıştır.